

завдань на посаді представника.

Ця ситуація може бути одним з індикаторів посилення центральної влади у вигляді створення лояльного контенту до влади в інформаційному полі. Враховуючи стан війни з росією, де гібридна війна все більше набуває свого розвитку, безумовно ідея телемарафону є важливим рішенням з метою захисту національного інформаційного поля від інформаційних атак. Проте, відсутність можливостей створення власного контенту регіональних телемовників, перетворює їх на інструмент просування іміджу лише певних політичних партій та політиків, які лояльні до центральної влади. Що потребує сьогодні негайного реформування, оскільки така тенденція може призвести до формування авторитаризму в країні в умовах війни.

Список використаних джерел

1. Звіт Національної ради з питань телебачення та радіомовлення за 2022 р.: вебсайт. URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/wp-content/uploads/2024/02/REPORT-NC.pdf> (дата звернення: 27.03.2024).
2. Звіт Національної ради з питань телебачення та радіомовлення за 2023 р.: вебсайт. URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/wp-content/uploads/2024/02/Zvit-Natsionalnoi-rady-Ukrainy-z-pytan-telebachennia-i-radiomovlennia-za-2023-rik.pdf> (дата звернення: 27.03.2024).
3. Звіти представників Національної ради з питань телебачення та радіомовлення: вебсайт. URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/zvity/#zvity-predstavnykiv> (дата звернення: 27.03.2024)

Милосердна Ірина Михайлівна

Кандидат політичних наук, доцент кафедри політології.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ІНФОРМАЦІЙНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Коли людей по всьому світу запитують, яким політичним умовам вони надають перевагу, вони відповідають, що ідеалам демократії: чесні вибори, свобода слова, підзвітний уряд та ефективні правові обмеження для поліції, армії та інших інститутів влади.

Однак у ХХІ столітті стає дедалі важче створювати та підтримувати ці умови. Сьогодні ми є свідками того, що демократичний прогрес застопорився, виникли значні загрози та проблеми: зростання гібридних демократій, популізму та націоналізму, корупція та зниження рівня довіри до політики, зростання конфліктів різних рівнів та хвиль міграції. В умовах зростаючої

соціальної та економічної нерівності, партійної роздробленості, терористичних атак і напливів біженців, що руйнують союзи та посилюють страх перед «іншими», розширення автократії та репресій, демократичні цінності опиняються під ризиком, що, в свою чергу, може спричинити дестабілізацію в соціальній, економічній і політичних сферах, поставити під загрозу безпеку країни та світу загалом. Якщо не вжити заходів, ці загрози можуть поставити під загрозу насилу досягнуті успіхи в нових демократіях, а також підірвати демократичні принципи в усталених демократіях.

Слід також зазначити, що в останні десятиліття ми є свідками й учасниками значного стрибка розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, які впливають і перетворюють усі сфери життєдіяльності, зокрема й політичну.

Розвиток сучасних комунікаційних технологій до невпізнання змінив поширення інформації, а зростання кількості соціальних медіа-платформ посилює поширення дезінформації та сприяє поляризації суспільства. Зростаюча індивідуалізація вподобань і довгострокова тенденція ослаблення ідеологічних прив'язок серед населення відображається в загальному зниженні участі громадян у політиці та демократичних процедурах. Зловживання цифровими технологіями для маніпулювання та використання фактів як зброї впливає на довіру людей до інституцій та один до одного. Це послаблення довіри впливає на думку людей про те, чи працюють демократичні процеси та інститути, створені для розширення прав і можливостей громадян.

На думку Дж. Моргана, використання технологій здебільшого послабить основні аспекти демократії та демократичного представництва через: по-перше, використання соціальних мереж, що відбувається зацікавленими групами, для стратегічного, скоординованого розповсюдження дезінформації з метою підірвати довіру людей до інституцій та/або переконати їх повірити у те, що не відповідає дійсності; по-друге, роль закритих платформ, керованих компаніями, що мають на меті одержання прибутку, у поширенні інформації серед громадян, збиранні інформації від громадян (і про них), а також у залученні груп політичних зацікавлених осіб, не є достатньо значущою, оскільки їх не розробили як "цифрове суспільне надбання", вони не є однаково доступними для всіх і не управляють ними задля сприяння соціальному добробуту або широкої громадської участі, що робить їх малопридатними для просування демократії; по-третє, зростаюча роль стеження з боку власників цифрових платформ, а також з боку державних структур, і дедалі зростаюча міць технологій спостереження, заснованих на машинному навчанні, для збирання й аналізу даних, загрожують здатності суспільства безпечно й рівноправно брати участь у громадянських дискусіях [1, с.4].

Також серед інформаційних викликів сучасної демократії можна

виокремити експлуатацію цифровою ілітерацією, інформаційні війни та вплив технологій маніпулювання.

Під експлуатацією цифровою ілітерацією слід розуміти незнання цифрових технологій та високий рівень апатії серед населення, що породжують неінформованих та (або) неупереджених громадян, що послаблює демократію та структуру суспільства.

Подальше розширення методів і технологій інформаційної війни, в рамках якої технології будуть використовуватися як зброя для нападу на вразливі групи населення та інспірування виборів. І тут ми можемо виокремити ще одну проблему: іноземне втручання, що передбачає навмисну і таємну діяльність іноземної держави з надання впливу на національні демократичні та політичні процеси. Хоча іноземне втручання може набувати різних форм, воно часто спрямоване на широкі верстви населення і спирається на соціальні мережі для поширення дезінформації, розпалювання розбіжностей і посилення напруженості в суспільстві. Це, своєю чергою, вимагає від уряду створення ефективних систем, спрямованих на захист кіберпростору своєї держави, забезпечуючи його стабільний розвиток і захист громадян.

Щодо такого виклику, як вплив технологій маніпулювання, то в даному випадку йдеться про можливість реагування та протидії їхній швидкості, масштабам і впливу, що можуть виявитися важковизначуваними, через темпи їхнього розвитку. Поширення дезінформації, фейкових відео та теорій змови вимагає рівня цифрової та громадянської грамотності, який, на жаль, недостатньо розвинений у всьому світі. Так, Д. Берлеан зазначає, що "хоча веб демонструє здатність полегшувати й розширювати потік інформації для громадян, якість цієї інформації ніколи не передбачалася такою шокующе руйнівною для демократичних процесів, якою вона виявляється зараз. Замість більш поінформованих громадян найчастіше люди виявляються менш поінформованими: ними маніпулює заангажована пропаганда, дедалі більше націлена на своїх мимовільних одержувачів Ми можемо сподіватися, що суспільства зможуть адаптуватися і знайти способи, соціальні та технологічні, щоб компенсувати, адаптувати і в кінцевому підсумку зміцнити традиції свободи. Досягнення цього - виклик, якому протистоять ті, хто, не поважаючи суспільство, прагне у своїх власних інтересах зруйнувати його" [1, с. 14].

Таким чином, хоча бум Інтернету та соціальних мереж відкриває можливості для демократії, він також приховує в собі певні небезпеки, що можуть її підірвати, а викривлення реальності за допомогою технологій підриває і без того хитку довіру суспільства до інститутів демократії.

Можна погодитися з М. Гіселеном, що «демократію не можна сприймати як щось само собою зрозуміле на жодному рівні управління. Кожен із нас несе відповідальність за побудову та захист демократії, і громадяни, громадянське

суспільство, органи влади відіграватимуть вирішальну роль у цих зусиллях» (2), а отже, інструментарієм боротьби з інформаційним викликом сучасним демократіям є розвиток сталості суспільства й підвищення поінформованості, цифрової освіти громадян, оскільки темпи розвитку цифрових технологій і надалі посилюватимуться, змінюючи суспільні процеси.

Список використаних джерел

1. Anderson Janna, Rainie Lee. Many Tech Experts Say Digital Disruption Will Hurt Democracy. Pew Research Centre. 2020. 118 p. URL: <https://eloncdn.blob.core.windows.net/eu3/sites/964/2020/02/Elon-Pew-Future-of-Democracy-2-21-20.pdf> (last accessed: 03.04.2024)
2. Mathias Gyselen. International institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA). 2018. URL : <https://www.idea.int/news/challenges-and-opportunities-democracy-21st-century> (last accessed: 04.03.2024)

Литвиненко Наталія Павлівна

Кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної інформації.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: 0009-0008-7125-5496

Атаманчук Марія Ігорівна

Здобувач другого рівня вищої освіти.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ДІПФЕЙКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОТИБОРСТВА СУЧАСНИХ ДЕРЖАВ

Бурхливий розвиток технологій призвів до потужних зрушень у різних сферах життєдіяльності сучасного суспільства, але саме у військовій сфері вони набули найбільш суперечливого характеру. Серед технологій, які суттєво змінили стратегії протиборства, експерти визначають діпфейки. Саме поняття «діпфейк» передбачає поєднання технологій глибинного навчання та генерування фейкових відео, що імітують реальні аудіо- та відеозображення. Програми, які використовуються для створення діпфейків, постійно удосконалюються, тобто «вчяться», завдяки штучним нейронним мережам, що робить результати їх використання все більш реалістичним, а отже – небезпечними. Як зазначає американський експерт Е. Грото, ці технології будуть й надалі розвивати і вже через кілька років людині буде важко відрізнити реальне відео від підробного [1; 2].